

เทศน์เช้า วันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๔๖

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

วันนี้วันพระ วันพระมันมาครั้งเดือนแล้วเนาะ วันพระ วันธรรมสวนะ วันฟังธรรม ธรรมะเวลาเกิด เห็นไหม พ่อแม่เป็นแดนเกิด เวลาเกิดพ่อแม่เป็นแดนเกิด เกิดจากพ่อจากแม่ แต่ถ้าพูดถึงศาสนานี้กรรมเป็นแดนเกิด กรรมเป็นเผ่าพันธุ์ กรรมเป็นที่พึ่งอาศัย เพราะการทำกรรมนั้นไว้ กรรมทำคุณงามความดี เห็นไหม กรรมดีพามาเกิด คนเกิดในสถานะที่ร่ำรวย เกิดในสถานะที่มีความสุข บางคนไปเกิดๆ ในสถานะที่ยากจน ทุกข์ยากมาก กรรมเป็นแดนเกิด ในการทำกรรมมานั้นคือการกระทำของเราแต่อดีต

แต่ในธรรมปัจจุบัน เห็นไหม เราต้องทำคุณงามความดี ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว เป็นสังขารม บางทีคนถึงได้พูดไป พูดของเขาถูกของเขาเนาะ ว่าไม่ถือศาสนาอะไรก็ได้ ทำคุณงามความดี เราทำคุณงามความดีก็เป็นความดีแล้ว ไม่ต้องนับถือศาสนาไหนมันก็เป็นความดี อันนั้นเป็นความเห็นของเขา ความดีเป็นความดีส่วนหนึ่ง แต่ความดีที่สุดของศาสนามันลึกซึ้งกว่านั้นอีก เพราะไม่มีใครสามารถรู้ได้ ไม่มีใครสามารถรู้จากภายในได้ เพราะว่ามันเป็นความคิด มันเป็นธรรมชาติอันหนึ่ง

ธรรมชาติอันนี้มันส่งออกไป ความคิดมันส่งออกไป มันจะไม่กลับมาจับ จนต้องใช้ประสบการณ์ เห็นไหม ประสบการณ์นี้มันมีความทุกข์ความยาก ความผิดพลาดออกไปนี่ อ้อ..อ้อ..อ้อ.. ถ้าอ้อขึ้นมาอันนี้ผิดพลาด แล้วความผิดพลาดของเรามันผิดพลาดแล้วเราก็เคยมีอารมณ์เคยมีความขุ่นมัวในหัวใจ สิ่งนี้มันส่งออกไป เห็นไหม นี่สิ่งที่มันส่งออกมาเราไม่เห็นสิ่งนี้ เราทำความสงบของเราเข้ามามันถึงมีความต่อต้านใจใจมันต่อต้าน ต่อต้านความเห็นของเรา รู้ว่าเป็นความดีนั้นนะ แต่ความดีอย่างนี้คำว่า พุทฺโธฯ มันเป็นอาหารของใจ

เรานึกถึงพุทฺธานุสติ นึกถึงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จิตเห็นยวั้งสิ่งนี้ไว้ ให้สิ่งนี้ที่มีที่พึ่งอาศัยเข้ามาจากภายใน ให้ย้อนกลับเข้ามา ย้อนกลับทวนกระแสสิ่งที่มันจับ

ใส่ออกไป ความคิดของกิเลสมันเป็นความคิดส่งออก ส่งออกไปแล้วมันทำให้เราต้องมีความเร่าร้อนในหัวใจ สิ่งที่เร่าร้อนในหัวใจมันเป็นความเร่าร้อนจากภายใน สิ่งที่เป็ภายในมันถึงว่าเรื่องของใจเป็นเรื่องของการรับรู้สิ่งต่างๆ รับรู้สิ่งต่างๆ

เรื่องร่างกายนี้มันเป็นความเจริญเติบโตของร่างกาย มันต้องมีสิ่งที่อาศัย เห็นใหม่ มีใจอาศัยสิ่งนี้ มันก็ทำให้ดำรงชีวิตไป ถ้าใจมันหลุดออกไปจากใจ เห็นใหม่ พลัดพรากออกไป ออกไปจากใจ คนเราก็ถึงคำว่าตาย ถ้าตายไปแล้วจิตนี้ก็ไปเกิดใหม่ จิตนี้ความรู้สึกอันนี้มันไม่มีที่สิ้นสุด มันต้องไปเกิดใหม่เพราะธรรมชาติมันเป็นธาตุรู้อันหนึ่ง มันจะหมุนไปตามประสาของมัน นี่กระแสของกรรม เห็นใหม่ มีกรรมเป็นแดนเกิด มีกรรมเป็นเผ่าพันธุ์ มีกรรมเป็นที่พึ่งอาศัย สิ่งที่พึ่งอาศัย สิ่งอาศัยดิคนเราเกิดมามีหมู่คณะ มีที่พึ่งอาศัย มันก็มีพึ่งอาศัยได้ พระปัจเจกพุทธเจ้า เห็นใหม่ เป็นพระพุทธรเจ้าเหมือนกัน แต่อยู่องค์เดียว สอนใครนี่ไม่มีภาษาไร ไม่มีบัญญัติ บัญญัติสอนคนไม่ได้ ไม่เข้าใจ พระปัจเจกฯ ถึงไม่ได้สอนใคร แต่ก็สอนได้บ้าง สอนคือความรู้สึก แต่ไม่สามารถวางศาสนาได้

แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นพระพุทธรเจ้าเหมือนกัน แต่ว่ามีอำนาจวาสนาบารมี ธรรมดาเพราะสร้างสมไว้ ทำทานไว้มาก สละไว้ทั้งหมด เห็นใหม่ ชาติสุดท้ายสละทั้งลูกทั้งเมีย สละทั้งหมด สละสิ่งนี้สละเพื่อโพธิญาณ เห็นใหม่ มันสละนี้มันความรัก คนเรามีความรักมีความผูกพันมาก แล้วสละออกไป สละออกไปนะ ลูกเล็กๆ ออกไปนี่ชูกจะทำอย่างไรมันมีความสะเทือนใจมาก สิ่งที่สะเทือนใจมันสะเทือนกิเลสไป เพราะใจของเรามันความยึดมั่นของเรา มันมีกิเลสในหัวใจ สิ่งที่สะเทือนกิเลสขึ้นมา นี่สร้างคุณงามความดีอย่างนี้

มันถึงว่าถึงที่สุดแล้วเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าคนเคารพนับถือมาก คนมีความต้องการอยากจะทำกราบไหว้ อยากจะฟังธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพูดธรรม เห็นใหม่ เพราะมีความไพเราะในเบื้องต้น ในท่ามกลาง และในที่สุด แล้วมันเข้าถึงใจ มันสะเทือนใจมาก มันสะเทือนหัวใจนะ ถ้าคนเปิดใจ

ถ้าคนไม่เปิดใจ มันก็ไม่สะท้อนใจ องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรม สอนธรรมอยู่นะ ในสมัยพุทธกาลก็มี คนเขาอ้างว่ามาด่าองค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามากมายเลย มันก็มีส่วนหนึ่ง คนเราไม่มีถึงว่าเชื่อไปหมดหรอก มันมีความเชื่อส่วนหนึ่ง เอาความเชื่อส่วนนั้น เห็นใหม่ กรรมดีพาเกิด ถ้าไม่เชื่อ ไม่มีความเห็น เขาก็อยู่ตาม ประสาของเขาไป เขาทำคุณงามความดีมันก็เป็นความดีในโลก ความดีในโลกมันทำให้เกิดกรรมดีเป็นที่พึ่งที่อาศัย มันทำให้เกิดไป

แต่รัตนตรัย เห็นใหม่ รัตนตรัย ธรรม สภาวธรรมเป็นความสงบของใจเข้ามา เรา กังงนะ เวลาคนภาวนาก็จะงงสิ่งนี้มากเลย แล้วเข้าใจว่าอันนี้มันเป็นสภาวะความเป็นจริง อันนี้เป็นนิพพาน สิ่งนี้เป็นนิพพานเพราะมันปล่อย มันว่าง..มันว่าง..มันว่างหมดเลย แล้ว ความว่างเห็นใหม่ พระพุทธเจ้าก็สอนเรื่องความว่าง แต่พระพุทธเจ้าสอนเรื่องความว่าง ว่างในมรรคไป

ต้องมีการมรรคอรียสังขัง มีการกระทำก่อน มีการแสวงหาก่อน สิ่งที่เราต้องเข้าใจ ทุกๆ อย่าง เราเข้าใจแล้วเราปล่อยสิ่งนั้นไว้ตามความเป็นจริง แต่ความว่างของ สัมมาสมาธินี้ว่างกดไว้ เห็นใหม่ พุทโธๆ เรากดไว้ มันเป็นความว่างเหมือนกัน เพราะ คนเข้าไปเจอคนจะติดตรงนี้ไง ติดความว่างอันนี้ แต่ไม่สามารถเข้าถึงความว่างในศาสนา ได้ มันละเอียดขนาดนั้นนะ ถึงว่าเวลาเขาปล่อยวาง เขาพิจารณาเขาทำของเขา มัน แน่นนอน มันต้องปล่อยวางธรรมชาติของมัน เพราะเวลาเรามีความทุกข์ เห็นใหม่ เดี่ยว ความทุกข์มันก็จางไป เดี่ยวเราก็มีความสุขเราก็มีความสุข มันเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา สิ่งที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา มันมีในตัวมันเองอยู่แล้ว

พอมันเปลี่ยนแปลง เราควบคุมมันหน่อยมันก็หยุดได้ แต่หยุดแล้วเราไม่สามารถ พลิกกลับใจ ทวนกระแสไม่ได้ ถ้าพลิกกลับคือทวนกระแส เอาสิ่งนั้นเข้ามาดูใจของ ตัวเอง แล้วแยกแยะสิ่งนี้ ถ้าแยกแยะอันนี้ได้ อันนี้เป็นวิปัสสนา ถ้าวิปัสสนาจะเกิดมันถึง ว่าเป็นงานอีกส่วนหนึ่ง ถ้าเป็นงานทำความสงบ งานทำความสงบของใจ ใจมันสงบ มัน ทำได้ศีล สมาธิ ปัญญา สภาวธรรมอันนี้มันเกิดขึ้นมา ถ้าเกิดขึ้นมา เราจะจับตรงสิ่งนี้ได้ มันถึงว่าเป็นสติปัญฐาน ๔ สติปัญฐาน ๔ ฐานของการทำงาน ฐานของงาน งานของเรางาน ประกอบสัมมาอาชีวะนี้ ถ้ามันมีตลาดมีอะไร เราก็ทำได้ เราต้องสร้างตลาดสร้างทุกอย่าง ขึ้นมา

อันนี้ก็เหมือนกัน เราต้องสร้างขึ้นมา ภาย เวทนา จิต ธรรม เราต้องเห็นขึ้นมา เห็น ภาย ใน สิ่งที่เราเห็นกันเรารักษาอันอยู่นั้นเป็นธรรมชาติอันหนึ่ง ธรรมชาติของ ปุถุชนที่เราเกิดมาพบสภาวะของมนุษย์ แต่ธรรมชาติการเห็นกายของสติปัญญา ๔ นั้น เป็นอริยสัจ เห็นใหม่ สัจจะความจริงเป็นสมมุติ สัจจะความจริง จริงแน่นอนเลย คนเรา เกิดมาร่างกายเป็นเรา เราเกิดมาทุกอย่างต้องเป็นเรา ของเรานี้มันเป็นสมมุติสัจจะชั่วคราว สมมุติสัจจะนี้มีความชั่วคราว มันเป็นไปได้

แต่อริยสัจจะ ความเห็นจากภายในไม่มีมิติ เพราะจิตสงบไม่มีสิ่งใดๆ ทั้งสิ้น เป็น เอกัคคตารมณ์ สิ่งที่เป็นเอกัคคตารมณ์ขั้นวิปัสสนา ถ้าวิปัสสนาย้อนกลับเข้ามา เห็น ใหม่ กรรมที่เราสร้างสมขึ้นมา มันก็พาเกิดพาดตายไปเรื่อย กรรมอันนี้มันชำระล้างให้สิ่ง ที่ว่าสะอาดหมดจดแล้วจะไม่ไปไหนเลย จะอยู่คงที่ของมันตลอดไป กรรมดีเข้ามาถึง ขนาดไหน กรรมดีสร้างสมเข้ามาจากภายนอก มันจะสร้างสมจากภายนอกเข้ามาจนเป็น ความดีภายใน ถ้าเป็นความดีภายในขึ้นมาสร้างสมขึ้นมา มันถึงเป็นมรรค ๖ ธรรมจักร เกิดๆ อย่างนี้

เวลาฟังธรรม เราฟังธรรมส่วนหนึ่ง ธรรมนี้มันเป็นที่สุดมยปัญญา ฟังจากครูบา อาจารย์มา จินตมยปัญญาเราใคร่ครวญขึ้นมา แล้วมันจะเกิดภาวนามยปัญญา เห็นใหม่ นี้ จักรของเราเกิด ถ้าจักรของเราไม่เกิด กิริยาของใจมันไม่มี สิ่งที่เกิดกิริยาของใจ เห็นใหม่ ใจ แก่ใจ ใจเรานี้เป็นทุกข์อยู่ ถ้ากิริยาอันนี้มันเกิดขึ้นมานี้มันย้อนกลับเข้ามา ธรรมจักรมัน ย้อนกลับเข้าไป มันทำลายได้

ถ้าอย่างอื่นเห็นใหม่ เราเอาเม็ดพันไปบนอากาศเราจะไม่ได้อะไรเลย ถ้าเม็ดเราพัน ไปบนสิ่งที่วัตถุที่เราต้องการพัน เราจะพันได้ ใจก็เหมือนกัน ถ้าเราคิดของเรา เราส่งออกไป มันคิดมันจินตนาการส่งออกไปนี้ มันเป็นความคิดออกไป มันเป็นความคิดออกไป มันไม่ใช่ย้อนกลับ เห็นใหม่ ถ้าย้อนกลับความคิดอันนั้น เหมือนกัน ความคิดอันหนึ่งเป็น กิเลสพาคิด สังขารอันหนึ่งกิเลสพาคิดไป สังขารอันหนึ่งถ้ามีสัมมาสมาธิมันจะย้อนกลับ เข้ามาย้อนกลับนะ ถ้าย้อนกลับเราย้อนกลับเป็น สังขารย้อนกลับเข้ามาเป็นมรรค มรรคนี่ เป็นธรรมจักร นี้กิริยาของใจ สิ่งนี้มันจะเกิดขึ้นมาจากใจ ใจดวงไหนก็แล้วแต่ต้องใช้ กิริยาของใจดวงนั้น ใช้มรรคของใจดวงนั้นแก้ไขดวงนั้น

มันถึงเป็นธรรมชาติส่วนบุคคล เป็นของส่วนบุคคล เกิดขึ้นมาจากส่วนบุคคล ไม่มีใครสามารถแก้ไขได้ ไม่มีใครสามารถใครจะช่วยเหลือใครได้เลย ยกเว้นไว้แต่ครูบาอาจารย์ชี้แนะ พระพุทธเจ้าชี้แนะบอกทาง แล้วเราต้องทำเข้าไปจากภายใน สิ่งนี้ทำภายใน ย้อนกลับเข้ามา นี่ธรรมจักรมันเกิด แล้วเราถึงว่าธรรมเกิดจากใจ จากฟังธรรม เห็นไหม แสวงหาธรรมแล้วก็ฟังธรรม นี่แสวงหา พยายามทำบุญทำทานขึ้นมาเพื่อแสวงหาธรรม แล้วพยายามฝึกฝนขึ้นมา ถ้าฝึกฝนขึ้นมามันจะขึ้นมา มันถึงเป็นพยานกันใจ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระอัญญาโกณฑัญญะรู้ นี่เป็นพยาน ต่อเนื่องกัน เป็นพยานกันว่าเป็น เห็นไหม พระโมคคัลลานะลงจากคิณณภูเห็นปรตเห็นผี พระพุทธเจ้าเคยเห็นมาแต่ไม่บอก พระโมคคัลลานะเห็นอยู่ แล้วยิ้ม พระถามว่ายิ้มเพราะอะไร เห็นปรตลอยมากกลางอากาศ แล้วก็บอกต้องไปพูดต่อหน้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เห็นไหม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกท่านก็เห็นอย่างนั้น เหมือนกัน แต่เมื่อก่อนท่านไม่พูดเพราะไม่มีพยาน แต่เดี๋ยวนี้มีพยานพระโมคคัลลานะก็เห็น เราก็เห็นอยู่ พระนั้นต้องเชื่อเห็นไหม นี่เป็นพยานต่อกัน

แต่ถ้าธรรมเกิดขึ้นมาจากใจนี้ เราเป็นปัจจัยจัดตั้ง เราจะเป็นพยานกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเลย เป็นพยานกับครูบาอาจารย์เลย ใจถึงธรรมเหมือนกัน จะกราบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ซึ่งใจว่าสิ่งนี้มันเกิดขึ้นมานี้ เรารู้ขึ้นมามันเป็นความมหัศจรรย์ มหัศจรรย์มากนะ ย้อนกลับๆ ตลอด ใจจะย้อนกลับเข้ามา สภาวะธรรมมันอยู่ที่เรา ถึงว่าความสุขหาได้ที่เรา ความสุขหาได้ที่ใจนี้ ความสุขหาได้ด้วยการนั่งเฉยๆ เห็นไหม

ในการวิปัสสนา ในการทำสมาธิภาวนา ไม่ต้องไปหาที่ไหนเลย แต่ในการแสวงหาเราไปหาครูหาอาจารย์นั้น เพราะเราไม่เข้าใจของเรา เราถึงต้องแสวงหา นั่นเป็นการหาแผนที่ใจ ถึงจะไปหาใครก็แล้วแต่ย้อนกลับมาแล้วต้องมาปฏิบัติที่เรา ย้อนกลับมาแล้วเห็นไหม เวลาโลกธาตุหวั่นไหว วิปัสสนาไปโลกธาตุหวั่นไหว

นี่ก็เหมือนกันธาตุ ๔ เราจะหวั่นไหว จิตสงบขึ้นมามันจะหวั่นไหวจากภายในโลกธาตุหวั่นไหวเพราะเรารู้สึกตื่นเต้นมาก ขนพองสยองเกล้าโลกธาตุหวั่นไหว สิ่งนี้หวั่นไหวมันสะท้อนกิเลสใจ มันแสดงนะ ธรรมเราบัญญัติขึ้นมา เราฟังครูบาอาจารย์

แสดงธรรมให้เราฟัง เป็นธรรมของครูบาอาจารย์แล้วเรายืมมา แต่เวลามันสะท้อนใน หัวใจ เห็นใหม่ โลกธาตุห้วนไหว เราไหวในตัวเราเอง สภาวะธรรมมันเกิดขึ้นมา เห็นใหม่ เกิดขึ้นจากใจดวงนั้น ใจดวงนั้นเข้าใจดวงนั้น สะท้อนเลื่อนลั่นกลางใจดวงนั้นเลย จะเป็นสมาธิมันก็ไหวในสมาธินั้น จะเป็นปัญญามันก็เป็นปัญญาของใจดวงนั้น มันจะ แยกแยะออกไป มันจะตื่นตื่น มันจะแปลกประหลาดมีความมหัศจรรย์ของใจ มันทำได้ อย่างไร ความละเอียดอ่อนนี้เป็นอย่างไร มันเข้าใจ แล้วเวลาพูด เห็นใหม่

ผู้ที่มีการศึกษา เวลาปฏิบัติเข้าไปไม่กล้าพูดให้ใครฟังนะ เพราะมันเป็นจาก ภายใน ถ้าพูดไปแล้วมันเหมือนกับไสยศาสตร์ไง ไสยศาสตร์เห็นผีเห็นนาง เห็นต่างๆ แต่ เวลาปฏิบัติขึ้นมามันก็จะเห็นสิ่งสภาวะแบบนั้นเหมือนกัน แต่เห็นสภาวะนั้นเห็นภายใน ไม่ใช่เห็นผีเห็นนาง เห็นสภาวะภายใน เป็นอิสระ มันสะท้อนหัวใจมาก สิ่งที่เราเห็นอย่างนั้น แล้วสะท้อนหัวใจ สะท้อนหัวใจมากนะ นี่ยิ่งถ้าเป็นคนใกล้ชิดแล้วสะท้อนเราๆ สะท้อนขึ้นมา สะท้อนกิเลสตลอดไป แล้วสิ่งนี้เราก็ต้องเป็นไปอย่างนั้น มันสะท้อน เข้ามา มันพิจารณาเข้ามา มันก็เริ่มปล่อยวาง ปล่อยวาง เห็นใหม่ เห็นสภาวะนั้นมันเบื่อหน่าย เบื่อหน่ายสิ่งนั้นๆ จนเป็นวิราคะ สิ่งนี้สลัดออกไปจากใจทั้งหมดเลย

ธรรมเกิดขึ้นจากในหัวใจ กรรมกรกระทำ เห็นใหม่ กรรมพาเกิดๆ ในโลกวิญญะ ส่วนหนึ่ง เกิดในธรรมส่วนหนึ่ง จะเกิดในธรรมนะ ใจเราจะมีธรรมขึ้นมาจะเกิดขึ้นมา แล้วจะมีความสุข ความสุขหาได้ที่นี้ หมดการะกันสักที ปลดปล่อยสิ่งต่างๆ วางไว้ตาม ความเป็นจริง แล้วจะไม่แบกภาระสิ่งนี้ไปอีกเลย นี่เขาเป็นเขาเราเป็นเราแยกออกจากกัน โลกนี้เป็นโลก ใจนี้เป็นใจ วิญญะเป็นวิญญะ ใจนี้เป็นส่วนหนึ่งไม่เกาะเกี่ยวกัน แต่อาศัยอยู่ ด้วยกัน เห็นใหม่ อยู่ด้วยกัน จนถึงที่สุดแล้วปล่อยไปแล้วนี่ สอุปาทิเสสนิพพาน เห็นใหม่ ธาตุชั้นมันยังอาศัยอยู่ในโลกนี้ พอทิ้งส่วนแล้วหมดสิ้น พ้นจากวิญญะ พ้นจาก โลก พ้นจากสิ่งต่างๆ สิ่งนี้ก็เป็นสิ่งนี้ไป เห็นใหม่

เวลาหลวงปู่มันพิจารณา เวลาสงสัยขึ้นมาถามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทำไมสื่อได้ เห็นใหม่ มันมีอยู่แต่ไม่เกี่ยวข้องกับวิญญะ ไม่เกี่ยวข้องกับภพนั้น มันมีอยู่แต่ มันลอยอยู่เหนือสิ่งต่างๆ มันไม่เกาะเกี่ยวกับภพ นั่นคือใจที่มันสะอาด ใจที่มันฟังธรรม มันสร้างกรรมดีของมันขึ้นมา กรรมนี้ชำระล้างถึงที่สุด นั่นใจที่พ้นไป นั่นสภาวะธรรม เอวัง

